

3. számú melléklet: A komplex vizsga és a historiográfiai fejezet - Szempontok az opponensek és a bizottsági tagok részére

A Komplex vizsgával és a historiográfiai fejezettel kapcsolatos előírásokat a Károli Gáspár Református Egyetem Doktori (PhD) Szabályzata tartalmazza.

<https://portal.kre.hu/index.php/home/szabalyzatok.html?download=35:iii-6-egyetemi-doktori-szabalyzat-2026-01-15>

Részletek a szabályzatból:

„37. § (2) A komplex vizsga két fő részből áll: az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét mérik fel („elméleti rész”), a másik részben a vizsgázó tudományos előrehaladásáról ad számot („disszertációs rész”).”

„38. § (1) A komplex vizsga letételének előfeltételeként – egy hónappal a komplex vizsga időpontját megelőzően – a doktorandusznak a témavezető jóváhagyásával a „fejezetvitához” - be kell nyújtania a disszertációjának a tudományos publikációk szabályai szerint szerkesztett, lábjegyzetelt, szakirodalmi hivatkozásokkal és bibliográfiával ellátott historiográfiai fejezetét. (2) A fejezetet a témavezető és egy felkért, lehetőleg külső/intézményen kívüli opponens írásban értékeli.

(3) A témavezető és az opponens jelenlétében lefolytatott vita során a doktorandusz további szempontokat kap az eddigi kutatási eredmények feldolgozásának korrekciójához és a munka folytatásához.

(4) A vita értékelése kétfokozatú, „megfelelt” vagy „nem megfelelt” lehet. Az eredményről a doktorandusz részére közvetlenül a vita után tájékoztatást kell adni.

(5) „Nem megfelelt” értékelés esetén, a követelményt a doktorandusznak legkésőbb az 5. félév során teljesíteni kell.

(6) A fejezetvita tanegység 10 kredites kollokvium, azt a bizottság értékelése alapján a témavezető jegyzi.”

A fejezet elfogadása nem feltétele az eredményes komplex vizsgának. Amennyiben az opponens véleménye szerint a fejezet lényeges tartalmi és formai hiányosságokkal rendelkezik, akkor lehetősége van nem elfogadni a fejezetet, amit a doktorandusznak az 5. félév végére javítva újra be kell adnia, és a külső opponens ismét elbírálja. Ezzel az opponens segíti a doktorandusz képzési és kutatási szakaszában végzett munkáját, hozzájárul a disszertáció minőségének emeléséhez.

A komplex vizsga előfeltételeként benyújtott historiográfiai fejezet elbírálási szempontjai:

- a) A fejezet jól strukturált módon mutatja be a téma nemzetközi (amennyiben releváns) és hazai szakirodalmát, beleértve a monográfiákat és a jelentős tanulmányokat egyaránt).
- b) A szakirodalmat a disszerens nem pusztán felsorolja, hanem kritikai reflexiót nyújt velük kapcsolatban.
- c) A fejezetben szerepelteti az egymással ellentétes nézőpontú munkákat is, és érvekkel támasztja alá saját álláspontját.
- d) A fejezetben a témától függően időrendbeli és/vagy tudományos trendek alapján történik a szakirodalom kritikai bemutatása. Amennyiben az adott témának nincs szakirodalma, úgy a konkrét téma tágabb értelemben vett és a korszako(ka)t felölelő szakirodalmának kritikai bemutatása az elvárás.

- e) Amennyiben szükséges, a fejezetben a disszerens tisztázza a témájához kapcsolódó kulcsfogalmakat.
- f) A fejezet végére egyértelműen kiderül, hogy a disszerens mit és milyen mértékben kíván meghaladni vagy mihez és milyen mértékben kíván kapcsolódni a történettudományban eddig elért eredményekhez saját kutatói kérdéseivel, forrásainak feltárásával, korábbi vagy általa kidolgozott módszertannal.
- g) A fejezet felépítése logikus, a bekezdések koherensek, az írás stílusa gördülékeny, nincsenek súlyos helyesírási hibái.
- h) Hivatkozásai megfelelnek a tudományos munkáktól megkívánt elvárásoknak (lábjegyzetben hivatkozik az adott szakirodalom pontos bibliográfiai adataira: szerző/szerkesztők, cím, kiadás helye és éve, oldalszám).